

Cincér

Minden, ami

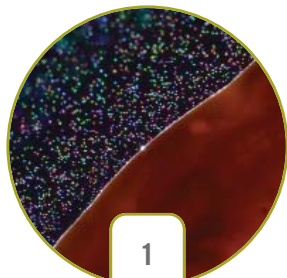
hiúz

*Fane
Goodall
Budapesten*

*Akcióban
a természet
őrzői*

*Vár-barlangi
séták*

tartalom

1

ZÖLD HÍREK
Spórasztráda

2

Jane Goodall
Budapest

3

Jókai Mór
kertje

3

Pro Natura

4

Minden, ami hiúz

6

Akcióban a
természet őrzői

8

Programajánló

12

Vár-barlangi
séták

12

Cincér
Kázmér

Kiadja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
Felelős kiadó: Fűri András igazgató
Budapest, 2019

Szerkesztő: Előd Réka, Rezeki Rita
Címlapon: Barta Gábor: eurázsiai hiúz
További fotók készítői: Potyó Imre, Balogh Boglárka,
Berkó Gyöngyi, Pelsőczy Csaba, Imre Tamás,
Kálmán Gergely, Egri Csaba, Tóth Judit

Kiadványszerkesztés, illusztrációk: Kiss Maja
Nyomdai munkák: Szó-Kép Nyomdaipari Kft.

*Ingyenes terjesztésű kiadvány, mely
környezetbarát, újrahasznosított
papírra készült.*

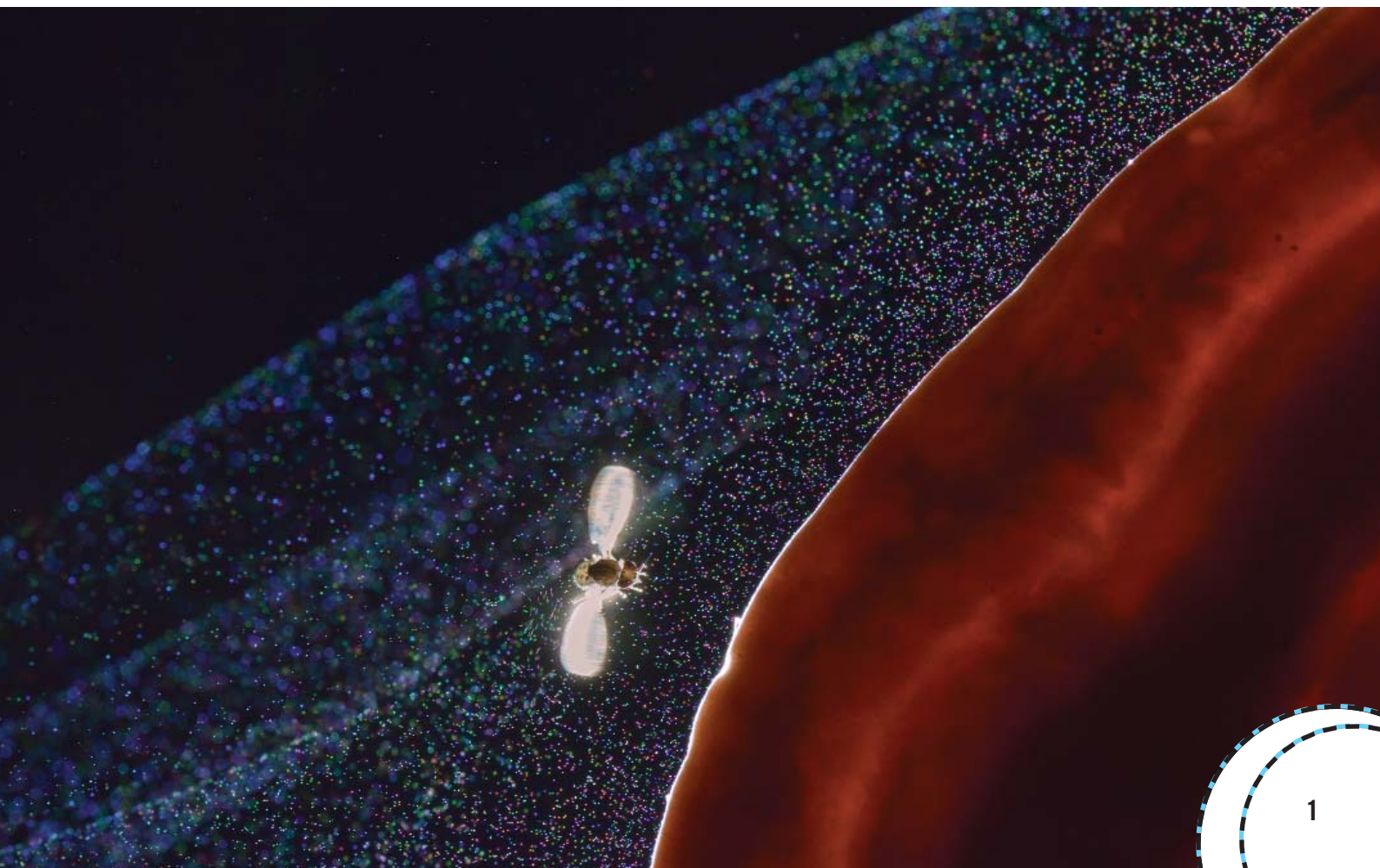
SPÓRASZTRÁDA

Ezt a látványos spórafelhőt eregető taplógombát kora ősszel tizenegy alkalommal látogattam meg a gödi Duna-parton, az ártéren fekvő holtfatörzsön. Mivel a spórák leadásához párás környezet kell, ezért a gombák este vagy párás időben sporulálnak. A „füstölgés” minden éjjel folyamatos volt: a legtöbb taplófaj termőrétege ugyanis hosszabb életű, mint a kalapos gombáké, vagyis a spóráikat akár az egész vegetációs időszak alatt, kisebb adagokban szokták leadni. Ezzel a stratégiával több esélyük van, hiszen a taplók spóráinak rendszerint egy közeli holtfadarabon kell landolniuk (majd kicsírázniuk), amely akár több méterre is lehet. Lágymozgással mozgatta a spórafelhőt, ami hol erre, hol arra libbent, máskor pedig erős robbanásokba formálódott a milliárdnyi spóraszem. Egy apró gombalégy szállt keresztül a spóráviharban, szárnyaival finom turbulenciát keltve a 0,01 mm-es spórák tömegében. Felejthetetlen és megismételhetetlen pillanat volt.

Potyó Imre, környezeti nevelő

Taplógomba (Trametes sp.)

JANE GOODALL BUDAPESTEN

A világhírű brit főemléskutató az idei Sziget Fesztivál nagyszínpadáról szólta a fiatalok tömegéhez. Másnap a Sas-hegyen, családiasabb körben, gyerekek társaságában ültetett el egy vadkörtefát.

Fotók: Balogh Boglárka

„Együtt tudunk csak változtatni a minket körülvevő problémákon” – volt a fesztiválózókhöz intézett legfontosabb globális üzenete.

Ha nem tetszik valami a saját környezetünkben, akkor mi tehetjük jobbá, szebbé. Sok olyan ember van a barátaink, rokonaink, ismerőseink, munkatársaink között, akik hasonlóan gondolkodnak, őket kell egy csapatba szervezni. Az 1991-ben Tanzániában elindított és már Magyarországon is meghonosodott Roots&Shoots (Rügyek és Gyökerek) környezeti nevelési program apró jó cselekedetekre ösztönöz, és így a sok jótett összeadódva lassanként meggyógyítja a Föld sebeit.

Kádár András
Jane Goodall Intézet, ügyvezető

Az augusztusi forróságban izgatott környékbeliek, újságírók és táborozó gyerekek társaságában gyülekeztünk a Sas-hegy oldalában. Majd amikor felsétált közénk a törékeny, idős asszony, egyszeriben megváltozott a légkör, Jane Goodall uralt minden tekintetet.

A rá jellemző természetességgel ült le a gyerekek közé, akik dalokkal készültek neki. Majd pár mondatban mesélt az életéről, édesanyja mindent meghatározó biztató szavairól, a csimpánzoktól tanult figyelemről és arról, hogy mi mozgatja őt még 85 évesen is. Aztán odakuporodott az ültetőgödör mellé, és kézzel simította a vadkörtefacsemete köré a földet. Azt mondta, ő mindig így szokta, mert ez sokkal természetesebb és jobb a fának. A közös fotózásokon pedig kinek-kinek mélyen a szemébe nézett – figyelmesen, kutatóan, ahogy a csimpánzoktól látta –, meghatározó élménnyel ajándékozva meg az ott lévőket.

Sz. Mosoni Dóra, projektkommunikációs és PR referens

JÓKAI MÓR KERTJE

Van egy eldugott hely a Svábhegyen, amelyet kevesen ismernek és kevesen láttak: ez a Jókai-kert Természetvédelmi Terület. Ha egy kis nyugalomra vágyunk, nem kell följebb mennünk a sokszor zsúfolt Normafára, Jókai Mór egykori, 3 hektáros birtokán sétálva mi magunk is megtapasztalhatjuk, miért szeretett bele az író a Svábhegynek ebbe a részébe.

Jókai írói munkája mellett szenvedélyes szőlő- és gyümölcskertész volt, aki méltán lehetett büszke saját készítésű boraira. Ezért jó néhány éve úgy gondoltuk, hogy az író emlékét egy borral és kertészettel kapcsolatos eseménnyel elevenítjük fel, a rendezvénynek pedig a hangzatos Jókai kora, Jókai bora címet adtuk. Azóta eltelt 10 év, és idén szeptemberben megtartottuk Jókai présházánál a 20. ilyen borestünket.

A kert egyre népszerűbb az óvodások, kisiskolások és a nyugdíjasok körében. Mi viszont szeretnénk megszólítani a felsős és a középiskolás diákokat is, ezért a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársaival közösen kidolgoztunk egy szabadteri irodalomórát Útitársunk Jókai Mór címmel. Olyan foglalkozásra várjuk a diákcsoportokat, amelyen összekapcsolódik a Jókai-kert története, az író élete és Az arany ember című regénye.

KITÜNTETTJEINK

Miniszteri elismerő oklevelet kapott Horváth Szabina gazdasági ügyintézőnk számviteli és pénzügyi feladatainak magas színvonalú ellátásáért. Pro Natura emléklapettet adományoztak Baranyai Zsolt természetmegőrzési osztályvezetőnek a faj- és élőhelyvédelmi tevékenységünk irányításáért, a természeti értékek fenntartását, gyarapítását szolgáló pályázati tevékenység szakmai megalapozásáért. Hasonló díjat kapott Vidra Tamás természetvédelmi tájegységvezető a több mint két évtizedes természetvédelmi munkájáért, valamint a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzetben folytatott kutatás, bemutatás, gazdálkodás és a természetvédelmi kezelés összehangolásáért.

Gratulálunk kollégáinknak!

JÓKAI kora
bora
BORKÖSTOLÓVAL EGYBEKÖTÖTT
IRODALOM- ÉS KERTTÖRTÉNETI EST

A kerti szakvezetésekéről, játékos gyerekfoglalkozásokról és a rendhagyó irodalomóráról bővebb tájékoztatást ad Kővári Anita (0630 663 4670, kovaria@dinpi.hu).

Baranyai Zsolt, Fűri András, Horváth Szabina, Vidra Tamás

MINDEN, AMI HIÚZ

Az eurázsiai hiúz az év emlőse, a Börzsöny emblematikus nagyragadozója, a királyréti Hiúz Ház névadója. Közepes vizsla méretű, foltos bundájú nagymacska, farka rövid, fülein bojtok találhatóak, arcát szakáll keretezi. Középhegységi erdeink igazi, magányos csúcsragadozója. A háborítatlan, zárt erdőket kedveli, így az emberre teljesen veszélytelen.

Fotó: Imre Tamás

- Tápláléka: kistrágyák, madarak, őz, nyúl, szarvasborjú, muflon
- Vadászterülete 60-80 km², akár napi 50 km-t is bejárhat
- Itthon jelenleg 5 példány élhet a Börzsönyben, a Mátrában, a Zemplénben és az Aggteleki-karszton
- Fokozottan védett, természetvédelmi értéke: 500 000 Ft

Darányi László, Börzsönyi természetvédelmi őr így mesél róla: „...1988 óta foglalkozom a hiúz Börzsönyi jelenlétével. Prémje már a középkorban a korabeli előkelőségek fontos főúri rangjelzésének számított, a következő századokban azonban pusztítandó ellenséggé vált. Az erdőn kinn tartott jószágokra ráfanyalodó farkasokat fogóvermekkel, mérgezett csalfalatokkal tizedelték, majd a XIX. századra az egyre fejlődő vadászati technikák, a csapóvas és a sztrichnin nevű gyorsan ölő mérge használata vélhetően végleg kiirtotta a nagyragadozókat, köztük a hiúzokat is erdeinkből. A 70-es, 80-as években azonban újra megjelent a hiúz a Börzsönyben. Azt azonban azóta sem tudni, hogy valaki áthozta-e, vagy esetleg a Kárpátokból kóborolt át az állat. Az ezt követő évtizedben a jelenlétére utaló nyomok rendszeresen előkerültek, majd 1995-ben ismét eltűntek. Újbóli felbukkanását nyomokkal és kameracsapdás felvételekkel 2005-ben bizonyítottuk. A hiúz azonban olyannyira rejtőzködő és félnék állat, hogy én magam is csak egyszer pillantottam meg.”

Lábnymkereső túra
Darányi László vezetésével

Hiúznym

Kameracsapdás felvétel a hiúzról

Hazai jelenléte bizonyítja, hogy hegységünk erdei milyen felbecsülhetetlen értéket képviselnek mai világunkban. Így kapta a Királyréti Erdei Iskola és Látogatóközpont a nevét e csodálatos állat után. A Hiúz Házban küldetésünknek érezzük, hogy a tudás és a természetszeretet Börzsönyi bázisa legyen. Egész éves tevékenységünk és szolgáltatásaink célja, hogy a gyerekek és a felnőttek megismerjék, megszeressék, magukénak érezzék és óvják sérülékeny helyi értékeinket.

Tarjányi Nikolett, környezeti nevelő

Programok

- Hiúz Gála a Magyar Természettudományi Múzeumban, november 22–23., a Vadonleső Program szervezésében
- Hiúzos túra – A hiúz nyomában a Börzsöny vadregényes tájain. Az időpontok a dunaiPOLY.hu oldalon lesznek elérhetők.
- Hiúz tábor – nyaranta, Királyréten

Film

Ide nekem a hiúzt is! – A vimeo.com oldalon érhető el a Darányi László természetvédelmi őr kollégánk hiúzkutató munkáját bemutató film.

Vidd haza a hiúzt!

A királyréti Hiúz Házban megvásárolható:

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai őrzik a Magyarország területének közel negyedét kitevő természetközeli élőhelyeket, különösen a védett területeket. Az ország teljes területén figyelnek a veszélyeztetett fajokra, és formálják az emberek természetvédelmi szemléletét. Róluk, a magyar rangerekről és izgalmas munkájukról készítette a Filmdzsungel Stúdió az Akcióban a természet őrzői című magyar ismeretterjesztő filmsorozatot, melyet idén mutattak be.

A 8 részes, epizódonként 25 perces film minden része különböző témákat jár körül, így bepillanthatunk többek között a különféle élőhelyeken fészkelő madárritkaságok és denevérek gyűrzésébe, a nagyragadozókhoz kapcsolódó megfigyelési módszerekbe és az élőhelyvédelmi beavatkozások során elvégzendő feladatok sokaságába.

A filmsorozat elérhető a filmdzsungel.tv honlapon.

Természeti örökségünk terepi megóvásán jelenleg összesen 250 állami természetvédelmi őr, Budapesten pedig négy önkormányzati természetvédelmi őr dolgozik, akik mind elhivatottak, és szívüket-lelküket, sokszor még a szabadidejüket is beleteszik ebbe a munkába.

A tíz nemzeti park környezeti változatossága, gazdag élővilága sokféle kihívás elé állítja a természetvédelmi őröket: terepjáróval, csónakkal, lóháton, sziklátat mászva, vagy éppen kötélén ereszkedve jutnak el a megoldandó feladatok helyszínére.

A váratlan helyzetek rátermettséget, találgatást, az élettevékenységek apró üzenetei nyomolvasói gyakorlatot, a szélsőséges időjárás és a távolságok kitartást, bizonyos helyzetek a bátor és határozott kiállást, a természet pedig szakmai tudást, alázatot és odaadást követel a szolgáltól. A természetvédelmi örök folyamatos kintlétüknek köszönhetően sokszor szorosabb kapcsolatban állnak az élőhelyekkel, az azokat benépesítő állatokkal és növényekkel, mint az ezekkel foglalkozó tudósok, természetjárók vagy a helyi lakosság.

A filmek látványvilága a speciális kamera-mozgató eszközöknek köszönhetően bevonja a nézőt is a történésekbe, így személyes élménnyé válnak az izgalmas események, átélhetjük ennek a különleges munkának a nehézségeit és felemelő pillanatait. Az akciófilm, a dokumentumfilm és a természetfilm képi megoldásokat ötvöző epizódokat az adott témában kiemelkedő tapasztalattal rendelkező hazai természetfilmkészítők a természetvédelmi szakemberekkel közösen.

Nemcsak a sorozat címe, hanem egyes jelenetei is akciófilmbe illőek, ehhez persze a filmkészítőnek is részt kellett venniük a szituációkban, ugyanúgy fel kellett mászniuk a magasan lévő fészkekhez vagy leereszkedniük a föld alatti járatokba.

Természeti örökségünk megőrzéséhez tömegeket kell megszólítanunk. Túravezetések, terepgyakorlatok, előadások vagy terepi foglalkozások segítségével igyekszünk kapcsolatot teremteni minél több emberrel. Egyre erősödik a környezet- és természetudatosság, de még mindig messze vagyunk attól, amit jó lenne elérni.

*Halász Antal
természetvédelmi őrszolgálat-vezető*

Selmeczi Kovács Ádám uráli baglyok után kutat (filmrészlet)

*A denevérek is kapnak gyűrűt
Dr. Hegyi Zoltántól
(filmrészlet)*

*Túravezetés a Nagy-Szénáson
Halász Antallal (filmrészlet)*

November

December

November 9., szombat 9:00–12:00

SZÍNPOMPÁS ŐSZI ERDŐK A DUNA ÁRTERÉBEN

A délelőtt folyamán az ártéri erdőkben barangolunk, és besétálunk a Szent Pál-szigetre is, ahol már régóta csak rét- és erdőgazdálkodás folyik. A hangulatos túra során több famatuzsálemet is megtekintünk a Duna partján. Előzetes bejelentkezés szükséges.

☀ 1500 Ft/fő, kedvezményes: 750 Ft/fő

☞ Bátky Gellért, 0630 583 8636, batkyg@dinpi.hu

November 9., szombat 11:00–13:00, 14:00–16:00

BOSZORKÁNYKONYHA – Családi nap Királyréten

Melyik virág szirmából lehet festéket készíteni? Milyen színű lesz a bodza-, fagyalbogyó vagy a szeder terméséből készített festék? Mi a gubacstinta? Az erdei séta után növényi tintákkal lehet festeni, fozeteket kóstolni. Kézműveskedés, rejtvények és fejtörők várnak minden korosztályt. Bejelentkezés szükséges, legkésőbb az előző nap délután 15 óráig.

☀ 2600 Ft/család/alkalom (a kiállítás belépődíjával)

☞ Takáts Margit, 0627 585 625, kiralyret@dinpi.hu

November 16., szombat 9:00–11:00

TOLLASOK TESTKÖZELBŐL – Madárgyűrés a Jági-tónál

Miért is kezdték el régen gyűrizni a madarakat, s miért folytatjuk ma is? Megtudhatjuk a választ, miközben testközelből ismerkedünk a madarakkal. Előzetes bejelentkezés szükséges.

☀ 1000 Ft/fő, kedvezményes: 600 Ft/fő

☞ Tóthné Becsei Katalin, 0630 511 1802, pilisilen@dinpi.hu

November 30., szombat 7:00–18:00

19. TATAI VADLÚD SOKADALOM

Látogatóinkat sok ezer vadlúd reggeli kirepülésének és esti behúzásának látványa, állatbemutatók, természetismereti programok és játszóház várja. A rendezvényt a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel és a Száz Völgy Természetvédelmi Egyesülettel közösen szervezzük. ☀ A részvétel ingyenes.

☞ További információk: vadludsokadalom.hu

December 6–8., péntektől vasárnapig 10:30-tól

BARLANGI MIKULÁS PROGRAM

A Mikulás kötelen ereszkedik le a barlang falán, és névre szóló ajándékokat ad a gyerekeknek. Ajánlott korosztály: 3–8 éves korig. Előzetes bejelentkezés szükséges. Jelentkezés, részletes információ a www.barlangiszulinap.hu oldalon.

☞ Balázs Andrea, 061 325 6001

December 6., péntek 18:00–21:00

LEGKÖZELEBB A NAPHOZ – Csillagnéző túra Agostyánban

Látogatóink az este folyamán távcsővel figyelhetik meg a szabad szemmel nem látható jelenségeket. A tél hideg, és hosszúak az éjszakák. Pedig a Föld Nap körüli pályáján éppen ilyenkor van a legközelebb a Naphoz. Hogy miért? Erre és még sok érdekes kérdésre kaphatnak választ az érdeklődők. A túrát az MCE Felsőgallai AmatőrCsillagász Klubbal közösen szervezzük. Előzetes bejelentkezés szükséges. ☀ 2200 Ft/fő, kedvezményes: 1200 Ft/fő

☞ Czumpf Attila, 0630 663 4651

December 8., vasárnap 10:00–12:00

TÉLI MADÁRETETÉS ÉS ADVENTI KÉSZÜLŐDÉS A JÓKAI-KERTBEN

Várjuk a család apraját-nagyját egy kellemes sétára a svábhegyi Jókai-kertben, ahol megetetjük a madarakat, majd teázás közben közösen elkészítjük a karácsonyfa legszebb díszait. Előzetes bejelentkezés szükséges. ☀ 1500 Ft/fő, kedvezményes: 750 Ft/fő

☞ Kővári Anita, 0630 663 4670, rendezveny@dinpi.hu

December 15., vasárnap 11:00–13:00, 14:00–16:00

ADVENT AZ ERDŐBEN – Családi nap Királyréten

Mit mesél a téli erdő? Hogyan vészeli át a telet az állatok és a növények? Hogyan segíthetünk nekik? Rövid terepi séta után elmerülünk a mikrovilágban (mikroszkóppal), majd a téli madáretető vendégeit is megfigyeljük. Kézműveskedéssel, rejtvényekkel és fejtörőkkel is készülünk a programra. Bejelentkezés szükséges, legkésőbb az előző nap délután 15 óráig.

☀ 2600 Ft/család/alkalom (a kiállítás belépődíjával)

☞ Takáts Margit, 0627 585 625, kiralyret@dinpi.hu

☀ Részvételi díj (sorrendben: teljes árú, kedvezményes, csoportos/családi részvételi díjak) ☞ Kapcsolat, bejelentkezés. Kérjük, munkatársainkat munkaidőben hívják!

Ízelítő 2020-as tavaszi programjainkból

MADARÁSZUNK

Madarakat etetünk és gyűrűzünk

A téli ínséges időszakban a madáretetőknél nagy a sürgés-forgás. Programjainkon a téli etetés módszereinek megismerése mellett lehetőség lesz a madarakat kézbe fogni és közelről megismerkedni velük.

TAVASZODIK – A meleg első hírnökei

Tél vége felé alig várjuk az első melengető napsugarakat. Így érezhetnek az avar alatt megbújó növények is. A kikeleti hóvirágtól az apró nőszirmig számos virág öltözteti a tájat színes „ruhába”. Tavaszváró túráinkon arról is szó lesz, hogyan védekezik a leánykörtörcsin az esti lehülés ellen, és milyen monda fűződik a tavaszi héricshez.

NYOMKÖVETÉSSEN

Leleplezzük a rejtőzködőket

A borszónyi havas tájon hamar lebukik még az olyan rejtőzködő állat is, mint a hiúz. Nyomkereső túráinkon megismerjük a fokozottan védett hiúz magányos életmódját, és sok más erdei élőlény is a szemünk elé kerülhet. De akár hó nélkül is tudunk majd nyomokat kutatni, sok kis jel utalhat különféle állatfajok jelenlétére: toll, szőr, köpet és más apróság is elárulhatja, hogy a gazdájuk a közelben tartózkodik, táplálkozik, vagy itt vadászott.

BARLANGOLUNK – Föld alatti kalandozások

Túrák a kétmillió fős város alatt: a Pál-völgyi-, a Mátyás-hegyi- és a Szemlő-hegyi-barlangokban megcsodálhatjuk a cseppkövek változatos formáit, és megtudhatjuk, hogyan élnek túl a denevérek a telet.

A borospincétől a börtönön át az óvóhelyig: történelmi évszázadok tárulnak fel előttünk a Budai Vár alatti barlangrendszerben.

BÉKÁKAT MENTÜNK

Családi nap a kétéltűek védelmében

Az aktív természetvédőknek köszönhetően a tavasz nem múlhat el békamentő akciók nélkül. Ilyenkor a békák elindulnak szaporodóhelyükre, amitől gyakran forgalmas út választja el őket, de békaterelő építésével meg tudjuk előzni a bajt. Békamentő és gólyaváró családi napunkon Farmoson a kétéltűekről tudhatnak meg többet az érdeklődők.

WWW.DUNAIPOLY.HU

 [FACEBOOK.COM/DUNAIPOLY](https://www.facebook.com/dunaiPOLY)

REGISZTRÁLJON ELEKTRONIKUS
HÍRLEVELÜNKRE!

A programokról részletes információk a dunaiPOLY.hu honlapon lesznek elérhetők.
A programok változtatásának jogát fenntartjuk.

Biztosítsa be előre helyét szakvezetési túráinkra is a jegymester.hu portálon keresztül!

Sorbanállás helyett:

jegymester.hu

VÁR-BARLANGI SÉTÁK

Természetismereti és történelmi séta a Budai Vár alatt

Hosszú évek után ismét látogatható a Budai Vár-barlang, mely Csipkerózsika-álmából felébredve megújulva várja a látogatókat. A sétán szakértő túravezetők segítségével barangolhatjuk be a labirintusos barlangrendszer kb. 1,5 kilométeres szakaszát.

A Budai Vár turistáktól nyüzsgő utcái alatt termek és folyosók sokaságából álló, szövevényes barlangrendszer húzódik. Az eredendően természetes üregekből, kisebb barlangokból számos emberi átalakítás során, fokozatosan létrejött labirintusrendszer hazánk egyik legsajátosabb barlangja, ahol ember és természet hosszú idő alatt kialakult, közös munkájának eredményét csodálhatjuk meg. Legfőbb látványosságát a misztikus és titokzatos járatainak sokasága adja, melyeknek mennyezetét ma is a természetes eredetű barlangok formakincse díszíti.

Az eredeti barlangüregek kialakulása a jégkorszak idején itt feltörő meleg vizű forrásoknak köszönhető. A források vizéből előbb egy 8-10 méter vastagságú édesvízi mészkőréteg rakódott le, majd később ugyanez a hévizes forrás-tevékenység a mészkőréteg aljából kisebb-nagyobb barlangokat oldott ki. Mivel az üregeknek nem volt természetes bejáratus, megtalálásuk legtöbbször valószínűleg kútásásnak volt köszönhető. Ezeknek a kutaknak óriási szerepük volt a Várhegy betelepülésében, mivel geológiai adottságai miatt itt könnyebb volt ivóvízhez jutni, mint például a szomszédos Gellért-hegyen.

A középkorban a barlangi kútak létfontosságúak voltak a Várban

Ezeket a természetes üregeket az ember az idők során egyrészt hozzákapcsolta a házak alatt elhelyezkedő, épített pincékhez, másrészt saját igényei szerint tovább formálta, alakította. Ennek köszönhetően a középkor folyamán egy zezugos, többszintű pincerendszer alakult ki a Vár alatt. A nép által „törökpincéknek” is nevezett üregeket a középkorban elsősorban bor- és terménytárolásra használták, de minden bizonnyal jó rejtkehelyül is szolgáltak például csaták vagy tűzvészek esetén. A turisztikai hasznosítás ötlete Kadić Ottokár geológusnak köszönhető, akinek nagy szerepe volt abban, hogy a barlang 1935-ben megnyitotta kapuit a nagyközönség számára.

A barlang földtani értékét elsősorban a mennyezetén található oldásformák adják.

A II. világháború sajnos jelentősen rányomta bélyegét a barlang sorsára. 1939-ben először a Sziklakórház kialakítása céljából foglalták le és alakították át a járatok egy részét. Később a teljes idegenforgalmi szakaszból polgári védelmi célú óvóhely létesült. Ebben az időszakban végezték el a legtöbb átalakítást és összekötést, mely során létrejött az a 3,3 km összhosszúságú labirintusos járatrendszer, melynek legérdekesebb részeit láthatjuk a túra során. A barlang mai formájában jól megfér egymás mellett a természetes üregek eredeti, oldásos formakincse, a középkori hangulatot idéző kutakkal és több száz éves falakkal. Mellettük pedig újra és újra az óvóhelyként való használat emlékeibe botlunk, melyre a légoltalmi ajtók, szellőzőberendezések, tisztálkodóhelyiségek maradványai utalnak.

Borzsák Sarolta, barlangtani referens

A sétáról érdeklődni a varbarlang@dinpi.hu e-mail-címen lehet, a programmal, indulási időpontokkal, jegyvásárlással kapcsolatos információk pedig a honlapunkon is elérhetők.

Minden, ami hiúz

Négy hiúzfajt ismerünk jelenleg a Földön. Tudod, merre élnek?

Írd be a térképbe és a fotókhoz is a megfelelő számokat!

1. **ibériai hiúz**
a világ legritkább hiúzfaja, alig 100 példány él belőle a Földön

2. **eurázsiai hiúz**
a háborítatlan erdők lakója

3. **kanadai hiúz**
a messzi északon él, vajon milyen színű lehet a bundája?

4. **vörös hiúz**
jól alkalmazkodott a változó világhoz, bátran él nyílt területeken is

Keress nyomokat!

A Börzsöny mélyén kirándulva gyakran láthatsz nyomokat a sárban, télen a hóban. Ha szerencsés vagy, találkozhatsz a hiúz nyomaival is!

Hasonlítsd össze alaposan a kutya és a hiúz nyomait, hogy meg tudd őket különböztetni!

kutya

hiúz

A megoldásokat küldd el e-mailben, neved és címed pontos feltüntetésével! A helyes megfejtők között ajándékokat sorsolunk ki. E-mail címünk: reznekir@dinpi.hu, beküldési határidő: **2020. február 29.**

Előző számunk megfejtései: sárgafarú darázscincér: 3, pézsmacincér: 4, havasi cincér: 5, gyászscincér: 2, nagy hőscincér: 1. Rosalia longicorn – angol, rosalia des Alpes – francia, alpenbock – német, cerambice del faggio – olasz, fuzáa alpský – szlovák

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

1. Hiúz Ház (Királyréti Erdei Iskola és Látogatóközpont) Királyréti tanösvény
2. Pál-völgyi- és Mátyás-hegyi- és Szemlő-hegyi-barlang, Budapest
3. Jókai-kert, Budapest
4. Alcsúti Arborétum, Alcsútdoboz
5. Dinnyési-fertő
6. Ócsai Tájház
7. Kökörccsin Ház, Esztergom
8. Pilisi Len Látogatóközpont, Pilisszentiván
9. Sas-hegyi Látogatóközpont, Budapest
10. Budai Vár-barlang

Jókai-kert

Írófejedelmünk egykori nyári rezidenciáján változatos programokat kínálunk gyerekeknek, felnőtteknek, bor-, irodalom- és természetkedvelőknek.

Látogatható: November 1. – március 14.: hétköznap 8:00-16:00, hétvégén zárva tart.

Cím: 1121 Budapest, Költő u. 21.

Információ: Kővári Anita, +36 30 663 4670

E-mail: kovaria@dinpi.hu

dunaipoly.hu

Hiúz Ház - Erdei Iskola és Látogatóközpont Királyréten

Erdei iskolánkban iskolai és óvodai csoportoknak szállással egybekötött változatos programokat biztosítunk. A helyszínen interaktív kiállítás és tanösvény is várja az érdeklődőket.

Látogatható: H-Cs csak csoportoknak, bejelentkezéssel.

P 9:00-15:00, Szo-V és munkaszüneti napokon 9:30-16:00.

A tanösvény szabadon bejárható.

Cím: 2624 Szokolya, Királyrét

Megközelítés: Kismarosról Erdei vasúttal vagy Volánbusszal.

Információ: +36 27 585 625 vagy +36 30 238 0063

E-mail: kiralyret@dinpi.hu vagy hiuzhaz@dinpi.hu

dunaipoly.hu

Pilisi Len Látogatóközpont

A Látogatóközpont felújítás alatt áll, a kiállítás a felújítás idejéig nem látogatható. A Nagy-Szénás és a Sisakvirág tanösvény bejárásához szakvezetés, a Jági tanösvény bejárásához természetvizsgáló hátizsák igényelhető.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján egész évben

Ideiglenes cím: Német Nemzetiségi Tájház, 2084 Pilisszentiván, Szabadság út 86.

Megközelítés: Budapest Árpád hídtól távolsági busszal a pilisszentiváni polgármesteri hivatalig, onnan 3 perc gyalog.

Telefon: Tóthné Becsei Katalin, 06 30 5111 802

E-mail: pilisilen@dinpi.hu

dunaipoly.hu

Kökörccsin Ház

Természetismereti programokat kínálunk iskolai csoportok, egyesületek, turistacsoportok számára.

Látogatható: előzetes bejelentkezés alapján egész évben

Cím: 2509 Esztergom, Strázsa-hegy

Megközelítés: a 117. számú főút és az úgynevezett „Suzuki” út kereszteződésében.

Telefon: Dr. Jankainé Németh Szilvia, 06 30 663 4614 vagy 06 33 435 015, **E-mail:** nemethsz@dinpi.hu

dunaipoly.hu

Budai Vár-barlang

Látogatható: egész évben

Cím: 1014 Budapest, Szentháromság tér

Telefon: Kunisch Gyöngyvér, 06 30 153 0980

E-mail: varbarlang@dinpi.hu **dunaipoly.hu**

Sas-hegyi Látogatóközpont

Látogatható: március 1. – november 30., Szo-V és munkaszüneti napokon 10:00-18:00. Sze-P csak csoportoknak bejelentkezéssel. H-K szünnap. Terepi vezetések indulnak Szo-V 11:00-15:00 között óránként.

Cím: Bp. XI. ker., Tájék u. 26.

Tel.: Vatai Anna, 06 30 408 4370

E-mail: sashegy@dinpi.hu

dunaipoly.hu

Pál-völgyi-barlang

Látogatható: egész évben, hétfő kivételével minden nap 10:00-16:15 óráig.

Cím: Bp. II. ker., Szépvölgyi út 162.

Telefon: 06 1 325 9505

E-mail: palvolgy@dinpi.hu

Szemlő-hegyi-barlang

Látogatható: egész évben, kedd kivételével minden nap 10-16 óráig.

Cím: Bp. II. ker., Pusztaszeri út 35.

Telefon: 06 1 325 6001

E-mail: szemlohegy@dinpi.hu

dunaipoly.hu

Ócsai Tájháza és Turján Ház

Látogatható: március 1. – november 30., P-V és munkaszüneti napokon: 10:00-16:00, Csüt. csak csoportoknak, bejelentkezéssel. H-Sze szünnap.

Cím: Ócsa, Dr. Békési P. A. u. 4-6.

Telefon: Kormos Rebeka, 06 30 494 3368

E-mail: ocsaitajhaz@dinpi.hu

dunaipoly.hu

